

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 107

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 7 februarie 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
DECRETE		
230.	— Decret privind înaintarea în gradul de general-maior cu două stele a unui general de brigadă cu o stea din Serviciul de Informații Externe.....	2
231.	— Decret privind acordarea gradului de general de brigadă cu o stea unui colonel din Serviciul de Informații Externe	2
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
	Decizia nr. 625 din 26 octombrie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 69 și art. 70 din Codul de procedură penală	3–6
★		
	Opinie separată	7–9
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE		
	Decizia nr. 43 din 21 noiembrie 2016 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	10–16

D E C R E T E**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI****D E C R E T****privind înaintarea în gradul de general-maior cu două stele
a unui general de brigadă cu o stea din Serviciul de
Informații Externe**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. b) și ale art. 100 din Constituția României, republicată, ale Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Legii nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, cu modificările ulterioare, având în vedere propunerea directorului Serviciului de Informații Externe și Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 04/2017,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Domnul general de brigadă cu o stea menționat în anexa¹ la prezentul decret se înaintează în gradul de general-maior cu două stele.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

**În temeiul art. 100 alin. (2) din
Constituția României, republicată,
contrasemnăm acest decret.**

PRIM-MINISTRU
SORIN MIHAI GRINDEANU

București, 7 februarie 2017.
Nr. 230.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****privind acordarea gradului de general de brigadă cu o stea
unui colonel din Serviciul de Informații Externe**

În temeiul prevederilor art. 94 lit. b) și ale art. 100 din Constituția României, republicată, ale Legii nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Legii nr. 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării, cu modificările ulterioare, având în vedere propunerea directorului Serviciului de Informații Externe și Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 05/2017,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Doamnei colonel menționate în anexa¹ la prezentul decret i se acordă gradul de general de brigadă cu o stea.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

**În temeiul art. 100 alin. (2) din
Constituția României, republicată,
contrasemnăm acest decret.**

PRIM-MINISTRU
SORIN MIHAI GRINDEANU

București, 7 februarie 2017.
Nr. 231.

¹ Anexa conține informații clasificate, potrivit legii, face parte din prezentul decret și urmează regimul juridic prevăzut de Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, cu modificările și completările ulterioare.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 625

din 26 octombrie 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 69 și art. 70 din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Daniela Ramona Marițiu	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluținarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 69 și art. 70 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Anica Kopicuc în Dosarul nr. 4.600/1/2015 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală. Excepția formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 44D/2016.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 22 septembrie 2016, în prezența reprezentantului Ministerului Public, procuror Cosmin Grancea, și au fost consemnate în încheierea din acea dată, când, având în vedere cererea de întrerupere a deliberărilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, Curtea, în conformitate cu dispozițiile art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a amânat pronunțarea pentru data de 18 octombrie 2016, respectiv 26 octombrie 2016.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

3. Prin Încheierea din 7 ianuarie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 4.600/1/2015, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 69 și art. 70 din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Anica Kopicuc cu ocazia soluținării unui proces penal.

4. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea acesteia susține că soluținarea cererii de recuzare a procurorului de ședință de către procurorul ierarhic superior, chiar și în cazul în care cererea de recuzare este formulată în cadrul camerei preliminare, contravine dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 20, art. 21, art. 130, art. 133 și art. 147. Apreciază că cererea de recuzare a procurorului de ședință trebuie soluținată de către instanța de judecată în fața căreia a intervenit acest incident procedural, iar nu de către procurorul ierarhic superior.

5. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată. Se arată că, potrivit noii reglementări, procedura de soluținare a recuzării procurorului, fie că cererea de recuzare privește procurorul care supraveghează urmărirea penală, fie că se referă la procurorul de ședință, are un caracter unitar, în sensul că, potrivit art. 70 alin. (1) din Codul de procedură penală, „în tot cursul procesului penal, asupra abținerii sau recuzării procurorului se pronunță procurorul ierarhic superior”. Arată că,

în vechea reglementare, procedura de soluținare a cererii de recuzare era reglementată de dispozițiile art. 52 care vizau și cererea de recuzare a procurorului de ședință și care prevedeau că „abținerea sau recuzarea judecătorului, procurorului, magistratului-asistent sau grefierului se soluținează de un alt complet, în ședință secretă, fără participarea celui ce declară că se abține sau care este recuzat”.

6. Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală arată că noua legislație procesual penală prevede că cererea de recuzare a procurorului de ședință nu poate fi soluținată de către instanța de judecată, ci, în mod obligatoriu, aceasta se soluținează de procurorul ierarhic superior. Or, noua reglementare aduce atingere unui atribut esențial al procesului penal, acela al independenței judecătorului de a soluționa orice incident procedural invocat în fața sa, fie că este judecător de drepturi și libertăți, judecător de cameră preliminară sau complet de judecată, judecătorul fiind singurul în măsură să aprecieze asupra incidentelor procesuale invocate în fața lui.

7. Totodată, se apreciază că ar putea fi afectată legalitatea actelor dispuse de judecătorul de drepturi și libertăți sau de judecătorul de cameră preliminară ori de instanța de judecată, dacă ne-am afla în ipoteza în care, după ce a fost respinsă, ca inadmisibilă, de către judecător, o cerere de recuzare a procurorului și s-ar continua procesul penal, ulterior s-ar formula o asemenea cerere în fața procurorului ierarhic superior și aceasta ar fi admisă. Regula instituită de noul Cod de procedură penală afectează și soluținarea cu celeritate a procesului penal, atât judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară, cât și instanța de judecată putând fi obligați a întrerupe cursul procesului penal în vederea soluținării de procurorul ierarhic superior a cererii de recuzare a procurorului. De asemenea, susține că pentru a fi respectat dreptul de acces la o instanță, trebuie ca instanța în fața căreia este adusă cauza să se bucure de jurisdicție deplină, adică instanța trebuie să fie competentă să analizeze atât aspectele de fapt și de drept ale cauzei, cât și incidentele procedurale apărute pe parcursul procesului penal.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Guvernul** apreciază că dispozițiile criticate sunt norme de procedură, iar, potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție, procedura de judecată este prevăzută numai prin lege, fiind de competența legiuitorului stabilirea acesteia. Arată că instanța de contencios constituțional a statuat de nenumărate ori că, potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție, este atributul exclusiv al legiuitorului să reglementeze competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată, atâta vreme cât își subordonează acest demers regulilor și principiilor constituționale. În ceea ce privește dispozițiile art. 130 și ale art. 133 din Constituție, apreciază că acestea nu sunt incidente în cauză. În ceea ce privește pretinsa

nerespectare a prevederilor art. 21 din Constituție, Guvernul opinează că dispozițiile legale criticate sunt în acord cu acestea, câtă vreme nu împiedică părțile interesate să apeleze la o instanță de judecată care să se bucure de jurisdicție deplină, adică să analizeze cauza atât în ceea ce privește aspectele de fapt, cât și cele de drept, nici nu limitează dreptul acestora de a fi apărate, de a promova căile ordinare de atac prevăzute de lege și în condițiile prevăzute de aceasta, putând să se prevaleze de toate garanțiile procesuale specifice unui proces echitabil.

10. În final, susține că în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a reținut faptul că procedura de recuzare a unui magistrat vizează aspecte legate de compunerea instanței, fiind astfel incompatibile *ratione materiae*, în sensul art. 35 alin. (3) al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cu dispozițiile acestei Convenții. Totodată, face referire la Decizia Curții Constituționale nr. 241 din 9 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 387 din 5 mai 2006.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 69 și art. 70 din Codul de procedură penală, cu următorul conținut:

— Art. 69: „(1) *Asupra abținerii sau recuzării persoanei care efectuează urmărirea penală se pronunță procurorul care supraveghează urmărirea penală.*

(2) *Cererea de recuzare se adresează fie persoanei recuzate, fie procurorului. În cazul în care cererea este adresată persoanei care efectuează urmărirea penală, aceasta este obligată să o înainteze împreună cu lămuririle necesare, în termen de 24 de ore, procurorului, fără a întrerupe cursul urmăririi penale.*

(3) *Procurorul soluționează abținerea sau recuzarea în cel mult 48 de ore, prin ordonanță care nu este supusă niciunei căi de atac.*

(4) *În caz de admitere a abținerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin.*”;

— Art. 70: „(1) *În tot cursul procesului penal, asupra abținerii sau recuzării procurorului se pronunță procurorul ierarhic superior.*

(2) *Declarația de abținere sau cererea de recuzare se adresează, sub sancțiunea inadmisibilității, procurorului ierarhic superior. Inadmisibilitatea se constată de procurorul, judecătorul sau de completul în fața căruia s-a formulat cererea de recuzare.*

(3) *Procurorul ierarhic superior soluționează cererea în 48 de ore.*

(4) *Procurorul ierarhic superior se pronunță prin ordonanță care nu este supusă niciunei căi de atac.*

(5) *Procurorul recuzat poate participa la soluționarea cererii privitoare la măsura preventivă și poate efectua acte sau dispune orice măsuri care justifică urgența.*

(6) *În caz de admitere a abținerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin.*”

14. În opinia autoarei excepției, dispozițiile criticate contravin prevederilor constituționale cuprinse în art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 21 referitor la accesul liber la justiție, art. 130 referitor la poliția instanțelor, art. 133 referitor la rolul și structura Consiliului Superior al Magistraturii și în art. 147 referitor la deciziile Curții Constituționale.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că dispozițiile art. 69 din Codul de procedură penală reglementează procedura de soluționare a abținerii sau recuzării persoanei care efectuează urmărirea penală. În continuare, Curtea reține că, potrivit art. 3 alin. (4) din Codul de procedură penală, exercitarea funcției de urmărire penală este realizată de către procuror și de către organele de cercetare penală. Totodată, Curtea reține că dispozițiile art. 70 din Codul de procedură penală reglementează procedura de soluționare a abținerii sau recuzării procurorului. Astfel, deși denumirea marginală a art. 69 poate duce la concluzia că această dispoziție se referă inclusiv la recuzarea procurorului, Curtea apreciază că sediul materiei în acest al doilea caz este art. 70, art. 69 referindu-se exclusiv la recuzarea organului de cercetare penală. Astfel, recuzarea organului de cercetare penală se poate formula numai în faza de urmărire penală, în timp ce recuzarea procurorului se poate formula în tot cursul procesului penal.

16. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 69 din Codul de procedură penală, Curtea constată că litigiul, în cadrul căreia aceasta a fost ridicată, se referă la soluționarea unei cauze penale având ca obiect plângerea împotriva ordonanței de clasare nr. 11/P/2014 din 14 octombrie 2015 a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția Parchetelor Militare, fiind încheiată, astfel, faza urmăririi penale.

17. Totodată, Curtea constată că în speță nu a fost formulată o cerere de recuzare a organului de cercetare penală. De altfel, din analiza dispozițiilor art. 69 din Codul de procedură penală reiese că recuzarea organului de cercetare penală nu poate avea loc după epuizarea etapei procesuale a urmăririi penale, ceea ce determină lipsa legăturii cu cauza a excepției de neconstituționalitate. Or, potrivit art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, „*Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești [...] privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei [...]*”. Astfel, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 69 din Codul de procedură penală este inadmisibilă, neavând legătură cu soluționarea cauzei.

18. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 70 din Codul de procedură penală, Curtea observă că, potrivit art. 21 alin. (3) teza întâi din Constituție, „*părțile au dreptul la un proces echitabil (...)*”, iar, potrivit art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, „*orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa*”. Astfel, un element esențial al dreptului la un proces echitabil îl constituie independența și imparțialitatea instanței, aceasta din urmă definindu-se, de regulă, prin lipsa oricărei prejudecăți sau atitudini părtinitoare

(Hotărârea din 21 decembrie 2000, pronunțată în Cauza *Wettstein împotriva Elveției*, paragrafele 42—43).

19. Curtea reține că, în jurisprudența sa, respectiv Decizia nr. 333 din 12 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 533 din 17 iulie 2014, reiterând jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, a stabilit că imparțialitatea magistratului, ca o garanție a dreptului la un proces echitabil, poate fi apreciată într-un dublu sens: un demers subiectiv, ce tinde a determina convingerea personală a unui judecător într-o cauză anume, ceea ce semnifică așa-numita *imparțialitate subiectivă*, și un demers obiectiv, cu scopul de a determina dacă acesta a oferit garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în privința sa, ceea ce semnifică așa-numita *imparțialitate obiectivă* (Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 1 octombrie 1982, pronunțată în Cauza *Piersack împotriva Belgiei*, paragraful 30). De asemenea, Curtea a reținut că imparțialitatea subiectivă este prezumată până la proba contrară, în schimb, aprecierea obiectivă a imparțialității constă în a analiza dacă, independent de conduita personală a judecătorului, anumite împrejurări care pot fi verificate dau naștere unor suspiciuni de lipsă de imparțialitate (Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 24 mai 1989, pronunțată în Cauza *Hauschildt împotriva Danemarcei*, paragraful 47). Valorificarea acestor principii în dreptul procesual penal român se realizează prin reglementarea în dispozițiile art. 64 din Codul de procedură penală a cazurilor de incompatibilitate ale judecătorului. Curtea observă că, potrivit art. 65 din Codul de procedură penală, legiuitorul român a apreciat necesară extinderea incidenței cazurilor de incompatibilitate a judecătorului și cu privire la persoanele care determină constituirea instanței, dispozițiile vizând incompatibilitatea aplicându-se, în mod corespunzător, și procurorului, magistratului-asistent și grefierului.

20. Pentru a da eficiență reglementării ce vizează cazurile de incompatibilitate, și implicit dreptului la un proces echitabil, legiuitorul a reglementat, în cadrul art. 66 din Codul de procedură penală, obligația persoanei incompatibile de a formula declarație de abținere de îndată ce a luat cunoștință de existența cazului de incompatibilitate. În cazul în care declarația de abținere nu este formulată, devin incidente dispozițiile relative la instituția recuzării. Astfel, prin recuzare se înțelege manifestarea de voință a uneia dintre părți sau a procurorului, prin care se solicită ca persoana incompatibilă să nu facă parte din completul de judecată sau din constituirea instanței de judecată. Este vorba despre o modalitate subsidiară de rezolvare a incompatibilității, ce are caracterul unei excepții de incompatibilitate, utilizată doar atunci când, anterior, persoana incompatibilă nu a formulat declarație de abținere. În doctrină, s-a arătat că procedura cercetării și judecării cererii de recuzare este o procedură incidentală, al cărei obiect este distinct de obiectul propriu al procesului penal la care se referă. În același sens, s-a pronunțat și Curtea Constituțională prin Decizia nr. 500 din 30 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 743 din 23 septembrie 2016, paragraful 24.

21. În continuare, Curtea observă că, pronunțându-se asupra constituționalității dispozițiilor art. 51 și art. 52 din Codul de procedură penală din 1968, a statuat că procedura de soluționare a cererilor de recuzare face parte integrantă din procedura de judecată (Decizia nr. 241 din 27 mai 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 562 din 24 iunie 2004).

22. Având în vedere aceste aspecte, Curtea constată că procedura de judecată reprezintă modalitatea concretă prin care justiția este îndeplinită de către instanțele judecătorești. Curtea

reține că, deși nu presupune discutarea fondului dreptului, nu se administrează probe și nu se aduc contraargumente asupra temeiniciei dreptului subiectiv, cererea de recuzare în faza judecării în cadrul procesului penal este un incident procedural invocat de părțile și subiecții procesuali principali, incident a cărui soluționare este de natură să aducă modificări cu privire la cadrul litigiului. Totodată, Curtea apreciază că recuzarea organelor judiciare reprezintă un drept al părților și al subiecților procesuali principali prin care aceștia se pot asigura că activitatea judiciară se realizează într-un cadru imparțial. În acest sens, Curtea Constituțională a statuat că instituția recuzării în procesele judiciare se justifică prin imperativul asigurării unei judecări imparțiale [...] (Decizia nr. 105 din 1 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 197 din 22 martie 2011).

23. Așa fiind, Curtea apreciază că îndeplinirea justiției nu se realizează doar prin aplicarea acelor dispoziții care au înrăurire asupra fondului cauzei și care determină pronunțarea unei anumite soluții, ci și prin aplicarea întregului cadru procedural incident în cauza dedusă judecării, care comportă legături evidente cu actul de justiție, astfel cum este și recuzarea.

24. Din această perspectivă, Curtea observă că vechea reglementare prevedea că recuzarea persoanelor care determină constituirea instanței — procurorul, magistratul-asistent, grefierul — se soluționează de un alt complet, în ședință secretă, deci de către un judecător. Spre deosebire de această măsură legislativă, noile dispoziții procesuale fac o distincție în cadrul procedurii de soluționare a recuzării persoanelor care determină constituirea instanței, în funcție de calitatea pe care acestea o îndeplinesc. Astfel, potrivit art. 68 alin. (3) din Codul de procedură penală, recuzarea magistratului-asistent se soluționează de completul de judecată, iar potrivit alin. (4) al aceluiași articol, recuzarea grefierului se soluționează de judecătorul de drepturi și libertăți, de judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, de completul de judecată. În ceea ce privește recuzarea procurorului, Curtea reține că noile dispoziții procesuale nu disting între procedura soluționării cererii de recuzare a procurorului în funcție de momentul formulării acesteia. Astfel, dispozițiile art. 70 din Codul de procedură penală reglementează, fără a distinge, procedura soluționării cererii de recuzare a procurorului atât în cursul urmăririi penale, cât și în cursul judecării. Potrivit dispozițiilor de lege precitate, în tot cursul procesului penal, asupra recuzării procurorului se pronunță procurorul ierarhic superior, cererea de recuzare adresându-se acestuia, sub sancțiunea inadmisibilității. Procurorul ierarhic superior soluționează cererea în 48 de ore, pronunțând o ordonanță care nu este supusă niciunei căi de atac.

25. Curtea constată că este înlăturată, *de iure*, competența instanței judecătorești de a se pronunța asupra acestui incident procedural, fiind de competența exclusivă a procurorului ierarhic superior soluționarea cererii de recuzare a procurorului de ședință. De asemenea, Curtea reține că dispozițiile de lege criticate nu oferă posibilitatea celui interesat să conteste în fața unei instanțe judecătorești ordonanța procurorului ierarhic superior prin care se soluționează cererea de recuzare a procurorului de ședință.

26. Astfel, Curtea constată că soluționarea cererii de recuzare a procurorului în cursul judecării este dată de legiuitor în competența procurorului ierarhic superior, adică unui organ care nu face parte din puterea judecătorească și căruia nu îi este conferit atributul îndeplinirii justiției, ci doar al participării la realizarea acesteia. Curtea observă că, referitor la rolul procurorului în procesul penal, prin Decizia nr. 23 din 20 ianuarie

2016, precizat, paragraful 21, a statuat că în dispozițiile cap. VI din titlul III al Constituției, consacrat autorității judecătorești, constituantul a reglementat toate instituțiile componente ale acesteia — instanțe, Ministerul Public și Consiliul Superior al Magistraturii —, dar a recunoscut atributul de înfăptuire a justiției numai Înaltei Curți de Casație și Justiție și celorlalte instanțe judecătorești stabilite prin lege și că, atât timp cât legiuitorul nu a conferit Ministerului Public atributul înfăptuirii justiției, ci doar al participării la realizarea acesteia, acesta nu dobândește prerogativele instanțelor.

27. Totodată, Curtea reține că, prin Decizia nr. 127 din 27 martie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 275 din 18 aprilie 2003, a statuat că, deși prerogativa legiuitorului de a stabili competența și procedura de judecată este prevăzută de dispozițiile Legii fundamentale, prin nicio lege nu se poate stabili ori înlătura, prin extindere sau restrângere, o competență a unei autorități, dacă o asemenea acțiune este contrară dispozițiilor ori principiilor Constituției. Or, prin stabilirea competenței de soluționare a cererii de recuzare formulate în cursul judecării în sarcina procurorului ierarhic superior, legiuitorul reglementează un cadru al înfăptuirii justiției ce excedează celui configurat prin dispozițiile Legii fundamentale, ceea ce contravine prevederilor constituționale ale art. 126 alin. (1).

28. Mai mult, Curtea observă că, potrivit dispozițiilor art. 70 alin. (6) din Codul de procedură penală, „*în caz de admitere a abținerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin*”. Având în vedere că această dispoziție se regăsește în cuprinsul art. 70 care prevede competența exclusivă a procurorului ierarhic superior de a soluționa cererea de recuzare a procurorului de ședință, rezultă că tot acesta are competența exclusivă de a analiza și a stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse până în acel moment se mențin.

31. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi, în ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 69 din Codul de procedură penală și, cu majoritate de voturi, în ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 70 din Codul de procedură penală,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 69 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Anica Kopicuc în Dosarul nr. 4.600/1/2015 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală.

2. Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de aceeași autoare, în același dosar, al aceleiași instanțe, și constată că soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 70 din Codul de procedură penală, care stabilește că asupra cererii de recuzare a procurorului formulată în faza de judecată, în faza camerei preliminare sau în fața judecătorului de drepturi și libertăți se pronunță procurorul ierarhic superior este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 26 octombrie 2016.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Daniela Ramona Marițiu

OPINIE SEPARATĂ

1. În dezacord cu decizia, adoptată cu majoritate de voturi, de admitere a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 70 din Codul de procedură penală, considerăm că **excepția se impunea a fi respinsă ca neîntemeiată**, pentru următoarele considerente:

2. În Dosarul nr. 4.600/1/2015 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală, având ca obiect plângerea formulată împotriva Ordonanței de clasare nr. 11/P/2014 din 14 octombrie 2015 a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția Parchetelor Militare, autoarea a invocat atât excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 70 din Codul de procedură penală, cu privire la care formulăm prezenta opinie separată, cât și excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 69 din același cod.

3. În motivarea excepției, s-a susținut, în esență, că soluționarea de către procurorul ierarhic superior a cererii de recuzare a procurorului de ședință, cerere formulată „în camera preliminară”, contravine prevederilor constituționale cuprinse în art. 20, art. 21, art. 130, art. 133 și art. 147. Așa fiind, s-a apreciat că cererea de recuzare a procurorului de ședință trebuie soluționată de către instanța de judecată în fața căreia a intervenit acest incident procedural, iar nu de către procurorul ierarhic superior.

4. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 69 din Codul de procedură penală cu denumirea marginală „Procedura de soluționare a abținerii sau recuzării persoanei care efectuează urmărirea penală” și ale art. 70 din același cod cu denumirea marginală „Procedura de soluționare a abținerii sau recuzării procurorului”, cu următorul cuprins:

— Art. 69: „(1) *Asupra abținerii sau recuzării persoanei care efectuează urmărirea penală se pronunță procurorul care supraveghează urmărirea penală.*

(2) *Cererea de recuzare se adresează fie persoanei recuzate, fie procurorului. În cazul în care cererea este adresată persoanei care efectuează urmărirea penală, aceasta este obligată să o înainteze împreună cu lămuririle necesare, în termen de 24 de ore, procurorului, fără a întrerupe cursul urmăririi penale.*

(3) *Procurorul soluționează abținerea sau recuzarea în cel mult 48 de ore, prin ordonanță care nu este supusă niciunei căi de atac.*

(4) *În caz de admitere a abținerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin.”;*

— Art. 70: „(1) *În tot cursul procesului penal, asupra abținerii sau recuzării procurorului se pronunță procurorul ierarhic superior.*

(2) *Declarația de abținere sau cererea de recuzare se adresează, sub sancțiunea inadmisibilității, procurorului ierarhic superior. Inadmisibilitatea se constată de procurorul, judecătorul sau de completul în fața căruia s-a formulat cererea de recuzare.*

(3) *Procurorul ierarhic superior soluționează cererea în 48 de ore.*

(4) *Procurorul ierarhic superior se pronunță prin ordonanță care nu este supusă niciunei căi de atac.*

(5) *Procurorul recuzat poate participa la soluționarea cererii privitoare la măsura preventivă și poate efectua acte sau dispune orice măsuri care justifică urgența.*

(6) *În caz de admitere a abținerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin.”*

5. Excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 69 din Codul de procedură penală a fost respinsă, cu unanimitate de voturi, ca inadmisibilă, deoarece aceste prevederi nu au legătură cu soluționarea cauzei, ele vizând doar recuzarea organului de cercetare penală.

6. Cu majoritate de voturi, Curtea a admis însă excepția de neconstituționalitate și a constatat că „soluția legislativă cuprinsă în dispozițiile art. 70 din Codul de procedură penală care

stabilește că asupra cererii de recuzare a procurorului formulată în faza de judecată, în faza camerei preliminare sau în fața judecătorului de drepturi și libertăți, se pronunță procurorul ierarhic superior este neconstituțională.”

7. **Apreciem că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 70 din Codul de procedură penală s-ar fi impus a fi respinsă, ca neîntemeiată, pentru următoarele argumente:**

8. Spre deosebire de codul anterior, actualul Cod de procedură penală a instituit **patru faze ale procesului penal** și anume, **faza de urmărire penală, faza camerei preliminare, faza de judecată și faza de executare**. Astfel, Partea specială a Codului de procedură penală reglementează în **titlul I** cu privire la „Urmărirea penală”, în **titlul II** cu privire la „Camera preliminară”, în **titlul III** cu privire la „Judecată” și în **titlul V** cu privire la „Executarea hotărârilor penale”. Așa fiind, se poate constata că **titlul referitor la faza de urmărire penală cuprinde șapte capitole, iar capitolul VII reglementează cu privire la „Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală”** ce vizează, printre altele, plângerea împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimite în judecată. Dat fiind specificul obiectului material al procesului penal, fiecărei faze procesuale îi corespund anumite **etape**, care la rândul lor pot parcurge anumite **stadii procesuale**. În acest sens, **faza de urmărire penală se poate încheia, între altele, cu etapa respingerii de către judecătorul de cameră preliminară a plângerii formulate împotriva soluției de netrimite în judecată dispuse de către procuror sau cu etapa emiterii rechizitoriului**, etapă care declanșează faza camerei preliminare, care la rândul său, se finalizează odată cu pronunțarea de către judecătorul de cameră preliminară a încheierii prin care dispune fie începerea judecății, fie restituirea cauzei la parchet.

9. De asemenea, **Titlul II din Codul de procedură penală reglementează distinct faza camerei preliminare**, instituție care „a fost concepută, în accepțiunea legiuitorului, «ca o instituție nouă și inovatoare» care are ca scop «înlăturarea duratei excesive a procedurilor în faza de judecată», fiind, în același timp, un remediu procesual menit «să răspundă exigențelor de legalitate, celeritate și echitate a procesului penal» (a se vedea Expunerea de motive la Proiectul de Lege privind Codul de procedură penală — PL-x nr. 412/2009)” (Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 5 decembrie 2014, paragraful 25).

10. În legătură cu această nouă fază a procesului penal, Curtea Constituțională a reținut — prin prisma atribuțiilor procesuale încredințate judecătorului de cameră preliminară, potrivit art. 54 din Codul de procedură penală și în contextul separării funcțiilor judiciare, potrivit art. 3 din același cod — că „această nouă instituție procesuală **nu aparține nici urmăririi penale, nici judecății, fiind echivalentă unei noi faze a procesului penal**.” (Decizia nr. 641 din 11 noiembrie 2014, paragrafele 26 și 27). Prin aceeași decizie, Curtea Constituțională a mai statuat că activitatea judecătorului de cameră preliminară, competent să se pronunțe asupra aspectelor ce țin de obiectul acesteia, „**nu privește fondul cauzei, actul procesual exercitat de către acesta neantamând și nedispunând, în sens pozitiv sau negativ cu privire la elementele esențiale ale raportului de conflict: faptă, persoană și vinovăție**” (paragraful 28).

11. Ținând seama de dispozițiile art. 3 alin. (1) din Codul de procedură penală, constatăm că principiul separației funcțiilor judiciare are în vedere 4 funcții, și anume, **funcția de urmărire penală, funcția de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în faza de urmărire penală, funcția**

de verificare a legalității trimiterii ori **netrimiterii în judecată și funcția de judecată.**

12. Astfel, funcția de urmărire penală se exercită de către **procuror, organele de cercetare penală ale poliției judiciare și organele de cercetare penală speciale**, în vederea strângerii probelor necesare cu privire la existența infracțiunilor, la identificarea persoanelor care au săvârșit o infracțiune și la stabilirea răspunderii penale a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată.

13. Judecătorul de drepturi și libertăți exercită funcția de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei **în faza de urmărire penală**, judecătorul de cameră preliminară exercită, atât funcția de verificare a legalității trimiterii ori **netrimiterii în judecată**, cât și alte competențe prevăzute de lege, iar completele de judecată constituite în condițiile legii exercită funcția de judecată.

14. Așa fiind, constatăm că **judecătorul de cameră preliminară are atribuții** atât în faza de urmărire penală, cât și în faza camerei preliminare.

15. Potrivit Expunerii de motive a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, legiuitorul a urmărit simplificarea modalităților de soluționare a cazurilor de incompatibilitate (abținere și recuzare), astfel încât să nu poată fi afectată celeritatea procesului penal prin abțineri și recuzări repetate, inclusiv prin recuzarea tuturor judecătorilor de la o instanță sau a procurorilor de la parchet, care ar conduce la tergiversarea soluționării cauzei penale, în defavoarea înfăptuirii cu operativitate a actului de justiție.

16. **Astfel, cu privire la recuzarea procurorului, legiuitorul a atribuit procurorului ierarhic superior competența de a se pronunța asupra unei astfel de cereri, indiferent de faza procesuală în care se află cauza respectivă. O astfel de soluție dă expresie rațiunii mai sus enunțate, rațiune care a fost evidențiată de neajunsurile constatate în practică sub reglementarea anterioară.**

17. Este evident faptul că, **prin soluționarea unei cereri de recuzare nu se soluționează fondul cauzei**, întrucât, așa cum a statuat Curtea Constituțională, această procedură „*nu îmbracă forma unui contencios care să reclame un tratament juridicțional, ci este vorba de o chestiune de administrare a actului de justiție. Cu alte cuvinte, procedura asupra cercetării și judecării cererii de recuzare este o procedură incidentală, al cărei obiect este cu totul distinct de obiectul propriu al procesului penal la care se referă, această procedură nu are caracter juridicțional penal în sens material, ci caracter administrativ-judiciar, iar actele ce se îndeplinesc în această procedură, după ritualul procesului penal, îi dau un caracter juridicțional numai în sens formal*” (Decizia nr. 500 din 30 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 743 din 23 septembrie 2016, paragraful 24). Proceduri similare se regăsesc și cu privire la alte instituții — cum ar fi strămutarea, desemnarea altei instanțe, declinarea de competență, trimiterea cauzei la alt parchet și trecerea cauzei de la un organ de cercetare la altul — care nu soluționează fondul cauzei, ci un incident în administrarea justiției, în scopul bunei funcționări a sistemului judiciar.

18. În ceea ce privește activitatea procurorilor, constatăm că, potrivit dispozițiilor art. 67 din Legea nr. 304/2004 (privind organizarea judiciară, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare) — care dau eficiență principiilor înscrise în dispozițiile art. 132 din Constituție, ce guvernează activitatea acestora în procesele penale — la ședința de judecată participă procurorul care a efectuat sau a supravegheat urmărirea penală **ori alt procuror desemnat de conducătorul parchetului**, procurorul de ședință având rol activ în aflarea adevărului, în sensul că este liber să prezinte în instanță concluziile pe care le consideră întemeiate potrivit legii și în baza probelor administrate în cauză. De aceea, potrivit

art. 18 alin. (3) lit. b) din Regulamentul de ordine interioară al parchetelor (aprobat prin Ordinul ministrului justiției nr. 2.632/C/2014 și publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 623 și 623 bis din 26 august 2014), dosarele penale și celelalte lucrări sunt repartizate procurorilor pe baza **unor criterii obiective** ce țin de specializarea, aptitudinile, experiența, numărul de dosare aflate în lucru și gradul lor de complexitate, specificul fiecărui caz în parte, **cazurile de incompatibilitate și conflict de interese, în măsura în care sunt cunoscute.**

19. Așa fiind, **ținând seama de fazele procesului penal și de competența organelor implicate în realizarea lor, de delimitarea funcțiilor judiciare, de caracterul procedurii referitoare la recuzarea procurorului, constatăm că soluționarea de către procurorul ierarhic superior a cererii de recuzare nu este de natură a afecta imparțialitatea judecătorului în niciuna dintre fazele procesului penal, întrucât procurorul ierarhic superior nu înfăptuiește un act de justiție ce intră în competența specifică a instanțelor judecătorești, ci un simplu act formal de administrare a justiției.**

20. **Independența justiției cuprinde două componente, și anume componenta instituțională** (care nu se referă exclusiv la judecători, ci acoperă sistemul judiciar în întregime) și independența judecătorului — **componenta individuală** (a se vedea Decizia nr. 23 din 20 ianuarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 240 din 31 martie 2016, paragraful 21).

21. Este adevărat că, prin hotărârile din 22 mai 1998 și 3 iunie 2003, pronunțate în cauzele *Vasilescu împotriva României* (paragraful 41) și *Pantea împotriva României* (paragraful 238), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că „tribunal”, în sensul art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, este numai un organ **care se bucură de plenitudine de jurisdicție**, răspunzând unei serii de exigențe, precum independența față de executiv, ca și față de părțile în cauză, și că nu aceasta este și situația procurorilor. Această concluzie a avut însă în vedere doar rațiuni ce țin de esența noțiunii analizate, ce a fost indisolubil legată de competența „tribunalului” de a se pronunța, **fie asupra drepturilor sau a obligațiilor cu caracter civil** ale reclamantului, **fie asupra temeiniciei unei acuzații în materie penală**, deci de a stabili vinovăția inculpatului și aplicarea pedepselor penale, întrucât, în România, numai instanța de judecată beneficiază de *jurisdictio* și *imperium*, adică de puterea de a „spune” dreptul și de a impune executarea unor pedepse penale prin intermediul hotărârilor pronunțate.

22. Or, **soluționarea unei cereri de recuzare a procurorului nu are niciun fel de legătură cu aceste aspecte, fiind, așa cum s-a arătat, o problemă de administrare a actului de justiție, care nu are caracter juridicțional penal în sens material, ci caracter administrativ-judiciar. Aceasta a fost rațiunea pentru care prin Decizia din 18 noiembrie 2014, pronunțată în Cauza *Adrian Năstase împotriva României*, Cererea nr. 80.563/12, paragraful 79, instanța de la Strasbourg a statuat că procedurile de recuzare nu au ca obiect nici contestarea drepturilor sau a obligațiilor cu caracter civil ale reclamantului și nici temeinicia unei acuzații în materie penală.** Totodată, în Cauza *Schreiber și Boetsch împotriva Franței* din 11 decembrie 2003, instanța europeană, reținând că singurul obiect al procedurii în discuție a fost recuzarea magistratului responsabil cu judecarea cauzei în care reclamantii s-au constituit părți civile, a considerat că **procedura de recuzare este o procedură auxiliară și independentă de procedura principală care a generat-o și că dreptul de a obține o decizie judiciară cu privire la componența unei instanțe nu este un drept cu caracter civil.**

23. Așa fiind, **ținând seama de aceste rațiuni, constatăm că obținerea unei decizii judiciare auxiliare/incidentale cu**

privire la participarea sau nu a unui anume procuror nu reprezintă nici drept cu caracter civil și nici nu vizează temeinicia unei acuzații în materie penală, motiv pentru care nu sunt aplicabile dispozițiile art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și nici cele ale art. 21 alin. (3) din Constituție referitor la dreptul la un proces echitabil.

24. Doctrina în materie a făcut distincție, în ceea ce privește procedura recuzării, între recuzarea persoanelor care **compun „completul” de judecată**, recuzarea persoanelor cu care **„se constituie” completul de judecată** și recuzarea **procurorului**. În ce privește prima categorie s-a arătat că prin noțiunea de „complet” legiuitorul a avut în vedere judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară și judecătorul/judecătoria care fac parte din completele de judecată (deci persoanele care pronunță soluția în cauză). În ce privește cea de-a doua categorie s-a arătat că aceasta vizează fie recuzarea magistratului-asistent, fie recuzarea grefierului (a se vedea Nicolae Volonciu și alții, *Noul Cod de procedură penală, comentat*, Editura Hamangiu, 2014, pag.168—170). Atât pentru prima, cât și pentru cea de-a doua categorie de persoane recuzabile, legiuitorul a conferit competența de a da dezlegare unui astfel de incident unui alt judecător de la aceeași instanță (dacă recuzarea vizează judecătorul de drepturi și libertăți ori judecătorul de cameră preliminară), unui alt complet de judecată (dacă recuzarea vizează judecătorul care face parte din complet), completului de judecată însuși (dacă recuzarea vizează magistratul-asistent) și judecătorului de drepturi și libertăți/judecătorului de cameră preliminară/completului de judecată însuși, în funcție de faza sau etapa procesuală în care a fost invocat incidentul (dacă recuzarea vizează grefierul). **Este firesc ca, în privința acestor două categorii de persoane recuzabile, competența de soluționare a cererii de recuzare să revină unui judecător**, întrucât judecătorii, magistrații-asistenți și grefierii aparțin, din punct de vedere administrativ, instanțelor judecătorești [art. 4 alin. (2) și art. 55¹ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.076 din 30 noiembrie 2005, și art. 41 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 970 din 28 decembrie 2015]. Totodată, activitatea personalului auxiliar de specialitate care funcționează în cadrul instanțelor este supusă controlului ierarhic (art. 43 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești), prim-magistratul-asistent este subordonat președintelui și în coordonarea vicepreședinților Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar magistrații-asistenți-șefi din cadrul secțiilor Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt subordonați ierarhic președinților de secții [art. 49 alin. (1) și art. 50 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție].

25. **Aceleași rațiuni sunt valabile și cu privire la recuzarea procurorului**, astfel că, este firesc ca procedura de soluționare a unei astfel de cereri să aparțină procurorului ierarhic superior. În plus, potrivit statutului procurorilor, activitatea desfășurată de aceștia este guvernată nu numai de principiul legalității și imparțialității, ci și de cel al controlului ierarhic. Ținând seama de caracteristicile procedurii recuzării, indiferent de faza, etapa și stadiul procesual în care se află cauza, **judecătorul chemat să se pronunțe asupra acuzației în materie penală nu devine mai mult ori mai puțin independent după cum Ministerul Public este reprezentat de un procuror sau de altul**.

26. În plus, constatăm că **admiterea excepției de neconstituționalitate** — așa cum se menționează în dispozitivul deciziei adoptate cu majoritate de voturi, **nu acoperă situația în care se află autoarea acesteia**, întrucât excepția a fost invocată **în fața judecătorului de cameră preliminară — și nu în faza camerei preliminare** — cu prilejul soluționării plângerii formulate împotriva unei soluții de netrimitere în judecată dispusă de către procuror (potrivit art. 340 și art. 341 din Codul de procedură penală, dispoziții legale care aparțin fazei de urmărire penală, a se vedea Partea specială, titlul I cu denumirea marginală *Urmărirea penală*, cap. VII cu denumirea marginală *Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală*). Astfel, Curtea Constituțională, cu majoritate de voturi, a constatat neconstituționalitatea soluției legislative cuprinse în dispozițiile art. 70 din Codul de procedură penală care stabilește competența procurorului ierarhic superior de a se pronunța asupra cererii de recuzare a procurorului formulate **în faza de judecată** (care cuprinde procedura prevăzută de art. 49 și următoarele din Codul de procedură penală), **în faza camerei preliminare** (care cuprinde procedura consacrată de art. 342—art. 348 din Codul de procedură penală), sau **în fața judecătorului de drepturi și libertăți a cărui competență este circumscrisă în mod expres fazei de urmărire penală**. Altfel spus, prin decizia adoptată, Curtea Constituțională a subînțeles că **este constituțională** soluția legislativă potrivit căreia procurorul ierarhic superior se pronunță — **în faza de urmărire penală** — asupra cererilor de recuzare a procurorului **formulate în fața judecătorului de cameră preliminară** care soluționează plângerea împotriva unei soluții de netrimitere în judecată.

27. Prin urmare, Curtea Constituțională **nu s-a pronunțat tocmai asupra situației juridice care a generat necesitatea invocării excepției de neconstituționalitate** a dispozițiilor art. 70 din Codul de procedură penală în Dosarul nr. 4.600/1/2015 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală.

28. În plus, chiar și în situația în care Curtea Constituțională ar fi admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 70 din Codul de procedură penală și cu privire la situația în care recuzarea procurorului este invocată **în fața judecătorului de cameră preliminară cu prilejul soluționării plângerii formulate împotriva soluției de netrimitere în judecată dispusă de procuror**, apreciem că nu poate fi primit argumentul potrivit căruia ar exista posibilitatea ca procurorul ierarhic superior să se pronunțe, în caz de admitere a recuzării, și asupra valabilității ori asupra menținerii actelor îndeplinite de către judecător. Astfel, potrivit art. 70 alin. (6) din Codul de procedură penală, **„În caz de admitere a abținerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin”**. Or, din interpretarea textului se desprinde concluzia potrivit căreia **dispoziția de referință are în vedere în mod exclusiv actele ori măsurile procurorului**, — așa cum arată, de altfel, și denumirea marginală a textului criticat, respectiv **„Procedura de soluționare a abținerii sau recuzării procurorului”** — și nu actele ori măsurile dispuse de judecătorul de drepturi și libertăți, de judecătorul de cameră preliminară ori de judecătorul care face parte din completul de judecată. În acest sens, în doctrina în materie s-a arătat că „procurorul ierarhic superior poate dispune fie respingerea abținerii sau recuzării, fie admiterea, caz în care va indica procurorul care va efectua urmărirea penală, respectiv care va participa la judecarea cauzei/la procedura în fața judecătorului de drepturi și libertăți, precum și **dacă actele efectuate sau măsurile luate de procurorul incompatibil se mențin**” (a se vedea M. Udroi, *Codul de procedură penală, Comentariu pe articole*, Editura C.H. Beck, pag. 229).

Judecători,
dr. Livia Doina Stanciu
dr. Simona-Maya Teodoroiu
dr. Marian Enache

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 43

din 21 noiembrie 2016

Dosar nr. 2.160/1/2016

Ionel Barbă	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal — președintele completului
Doina Duican	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Eugenia Marin	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Iuliana Măiereanu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Cristian Daniel Oana	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Luiza Maria Păun	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Denisa Angelica Stănișor	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Claudia Emilia Vișoiu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Rodica Florica Voicu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul Dosarului nr. 2.160/1/2016 este constituit conform dispozițiilor art. XIX alin. (2) din Legea nr. 2/2013 și ale art. 27⁴ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

Ședința este prezidată de domnul judecător Ionel Barbă, președintele Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă domnul Aurel Segărceanu, magistrat-asistent la Secțiile Unite, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulament.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Tribunalul Caraș-Severin — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, în Dosarul nr. 2.650/208/2015, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept:

„— dacă, în sensul dispozițiilor art. 1 alin. (1) lit. b) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 424/2002, cu modificările și completările ulterioare, răspunderea contravențională pentru contravenția prevăzută de art. 8 alin. (1) din același act normativ revine persoanelor fizice sau juridice înscrise în certificatul de înmatriculare care îndeplinesc, la momentul săvârșirii contravenției, condiția de a fi proprietare ale autovehiculului sau răspunderea contravențională revine persoanelor fizice sau juridice înscrise în certificatul de înmatriculare, ca proprietare, chiar dacă la momentul săvârșirii faptei respectivul autovehicul era înstrăinat, în baza unor acte translativ de proprietate purtând dată certă

prin prezentarea la o autoritate publică, însă acesta nu a fost înmatriculat pe numele noului proprietar;

— dacă termenul de două luni prevăzut de art. 9 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 este un termen special de prescripție, în sensul art. 13 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare, iar în caz afirmativ, dacă acesta se calculează de la data la care autovehiculul a fost surprins în trafic de camerele video amplasate pe rețeaua de drumuri naționale ori de la data la care agentul constatator, în urma vizualizării înregistrării, a constatat că pentru respectivul autovehicul lipsește rovineta valabilă și a identificat utilizatorul vehiculului, pe baza datelor furnizate de Ministerul Afacerilor Interne — Direcția Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor.”

Magistratul-asistent prezintă referatul cu privire la obiectul sesizării, arătând că la dosar au fost depuse hotărâri judecătorești și puncte de vedere ale instanțelor cu privire la problemele de drept în discuție, din analiza cărora se desprinde concluzia existenței unei bogate și neunitare jurisprudențe referitoare la prima problemă de drept supusă dezlegării; se arată, de asemenea, că a fost depus raportul întocmit de judecătorul-raportor, care a fost comunicat părților, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, exprimându-și punctul de vedere cu privire la acesta Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere — S.A. (fosta C.N.A.D.N.R. — S.A.), având calitatea de intimată în dosarul de sesizare.

În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunilor de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Tribunalul Caraș-Severin — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, prin Încheierea din 17 mai 2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.650/208/2015, a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, prin care să dea o rezolvare de principiu cu privire la chestiunile de drept sus-menționate.

II. Expunerea succintă a procesului. Obiectul investiției instanței care a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile. Stadiul procesual în care se află pricina

2. Prin plângerea contravențională înregistrată pe rolul Judecătoriei Caransebeș, petenta S.C. T.A.M. — S.R.L. a solicitat anularea procesului-verbal de contravenție din 6 iulie 2015, întocmit de C.N.A.D.N.R. — S.A., susținând că a fost sancționată pentru lipsa rovinetei valabile, însă autoturismul

implicat în săvârșirea contravenției nu mai era în proprietatea sa la momentul săvârșirii presupusei contravenții, astfel că obligația de a deține rovinietă nu îi mai incumba, după cum rezultă din factura fiscală, contractul de vânzare-cumpărare din 8 decembrie 2014 și procesul-verbal de predare-primire din data de 9 decembrie 2014; de asemenea, petenta a arătat că a radiat autovehiculul din evidențele fiscale, după cum rezultă din certificatul de atestare fiscală din 10 decembrie 2014 și din procesul-verbal de scoatere din evidență, emis de direcția de taxe și impozite locale.

3. Instituția intimată, prin întâmpinare, a solicitat respingerea plângerii și menținerea procesului-verbal, ca fiind temeinic și legal, susținând că actul de vânzare-cumpărare încheiat între petentă și cocontractant produce efecte doar între părțile care l-au încheiat, neputând fi opus terților; orice schimbare a proprietarului/utilizatorului autoturismului în cauză devine opozabilă terților doar după transcrierea dreptului de proprietate în evidențele serviciului public comunitar regim permise și înmatriculare a vehiculelor competent. Intimata a susținut că, potrivit art. 24 alin. (2) lit. d) din Ordinul ministrului administrației și internelor nr. 1.501/2006 privind procedura înmatriculării, înregistrării, radierii și eliberarea autorizației de circulație provizorie sau pentru probe a vehiculelor (*Ordinul nr. 1.501/2006*), „Proprietarii de vehicule înmatriculate sau înregistrate sunt obligați să solicite radierea din circulație în termen de 30 de zile de la data trecerii vehiculului înregistrat în proprietatea altei persoane”.

4. Prin Sentința nr. 1.460 din 11 noiembrie 2015, instanța de fond a respins plângerea contravențională și a menținut procesul-verbal de contravenție atacat, reținând că prin acest act petenta a fost sancționată cu amendă contravențională, prevăzută de art. 8 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, întrucât a circulat fără rovinietă valabilă, faptă ce constituie contravenție, conform art. 8 alin. (1) din același act normativ. S-a reținut că din prevederile art. 7 și art. 1 alin. (1) lit. b) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 rezultă că obligația de plată a rovinietei revine proprietarului sau utilizatorului vehiculului care este menționat în certificatul de înmatriculare și că utilizator este persoana fizică sau juridică înscrisă în certificatul de înmatriculare, care are în proprietate sau care, după caz, poate folosi vehiculul în baza unui drept legal. Contractul de vânzare-cumpărare, act sub semnătură privată, încheiat între petentă și cocontractant produce efecte doar față de părțile care l-au încheiat, neputând fi opus terților. Orice schimbare a proprietarului/utilizatorului autoturismului în cauză devine opozabilă terților doar după transcrierea dreptului de proprietate în evidențele serviciului public comunitar regim permise de conducere și înmatriculare a vehiculelor competent.

5. Împotriva acestei hotărâri a declarat apel petenta. În motivarea căii de atac formulate s-a arătat, în esență, că utilizatori în sensul art. 1 alin. (1) lit. b) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 sunt persoanele fizice sau juridice care au în proprietate sau care, după caz, pot folosi în baza unui drept legal vehicule înmatriculate în România, iar din înscrisurile depuse la dosar a dovedit că la momentul constatării faptei nu mai era proprietara vehiculului, fiind înstrăinat către o altă societate. Invocându-se dispozițiile art. 11 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002*), dispozițiile art. 8 din Ordinul nr. 1.501/2006 și art. 11 alin. (4) din Normele metodologice pentru aplicarea tarifului de utilizare a rețelei de drumuri din România, aprobate prin Ordinul ministrului transporturilor și infrastructurii nr. 769/2010 (*Normele*

metodologice), se susține că, în cazul transferului dreptului de proprietate asupra unui autovehicul, obligația înscrierii în evidențele autorităților competente a noului proprietar revine cumpărătorului.

III. Dispozițiile legale supuse interpretării

6. Ordonanța Guvernului nr. 15/2002:

„Art. 1. — (1) În înțelesul prezentei ordonanțe, termenii și expresiile de mai jos se definesc după cum urmează:

(...)

b) *utilizatori* — persoanele fizice sau juridice înscrise în certificatul de înmatriculare, care au în proprietate sau care, după caz, pot folosi în baza unui drept legal vehicule înmatriculate în România, denumite în continuare *utilizatori români*, respectiv persoanele fizice ori juridice înscrise în certificatul de înmatriculare, care au în proprietate sau care, după caz, pot folosi în baza unui drept legal vehicule înmatriculate în alte state, denumite în continuare *utilizatori străini*”.

„Art. 8. — (1) Fapta de a circula fără rovinietă valabilă constituie contravenție continuă și se sancționează cu amendă.”

„Art. 9. — (...)

(8) Pentru lipsa rovinietei valabile, procesul-verbal se comunică contravenientului în termen de cel mult două luni de la data constatării contravenției, interval pentru care nu se pot încheia alte procese-verbale de constatare a contravenției pentru lipsa rovinietei valabile pentru același vehicul.”

7. Ordonanța Guvernului nr. 2/2001:

„Art. 13. — (...)

(4) Prin legi speciale pot fi prevăzute și alte termene de prescripție pentru aplicarea sancțiunilor contravenționale.”

IV. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

A) Apelanta:

8. Conform opiniei apelantei, termenul de „utilizator”, în sensul dispozițiilor art. 1 alin. (1) lit. b) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, presupune îndeplinirea condiției ca, la momentul săvârșirii faptei, persoana înscrisă în certificatul de înmatriculare să fie proprietara vehiculului. Pentru antrenarea răspunderii contravenționale este necesară existența unui comportament ilicit, iar în condițiile în care legea nu pune în sarcina vânzătoarei obligația efectuării formalităților de publicitate, respectiv radierea autovehiculului din evidențe și înmatricularea pe numele noului proprietar, nu poate fi antrenată răspunderea acesteia.

9. Termenul de două luni, prevăzut de dispozițiile art. 9 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, este un termen de prescripție a răspunderii contravenționale, iar data de la care se calculează este data efectuării cadrului foto.

B) Intimata:

10. Din punctul de vedere al intimatei, din analiza dispozițiilor art. 1 alin. (1) lit. b), coroborate cu cele ale art. 7 și 8 din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, reiese că responsabilitatea achitării rovinietei revine persoanei înscrise în cartea de identitate a autoturismului, ca proprietar sau utilizator al acestuia, indiferent de persoana care conduce efectiv autovehiculul, fiind o răspundere de tip obiectiv, raportată la proprietate sau alt drept legal de utilizare.

11. Dispozițiile art. 9 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 sunt clare, atât timp cât este stabilit și neinterpretabil momentul de la care începe să curgă termenul de comunicare, precum și termenul în care operează interdicția de sancționare a aceluiași utilizator pentru același tip de faptă, respectiv pentru utilizarea fără rovinietă valabilă a rețelei de drumuri naționale. Atât termenul de comunicare din legea specială, cât și cel de prescripție a executării sancțiunii contravenționale, reglementat de art. 14 alin. (1) din Ordonanța Guvernului 2/2001, au aceeași durată.

12. În ceea ce privește momentul „constatării” faptei, raportat la specificul acestei contravenții, a susținut că trebuie avută în vedere distincția dintre proba unei fapte contravenționale și constatarea acesteia; dacă în primul caz legea impune folosirea unor mijloace tehnice, constatarea unei contravenții reprezintă o activitate intelectuală a agentului constator prin care, pe baza probei foto obținute cu ajutorul mijloacelor tehnice prevăzute de lege, constată că fapta există, constituie contravenție și aplică sancțiunile conform legislației. Față de specificul modalității de constatare a unor astfel de abateri, având în vedere și modificările legislative survenite, *momentul constatării faptei este cel al vizionării de către agent a înregistrărilor realizate cu mijloacele tehnice, când acesta stabilește că s-a comis o faptă contrară regimului de utilizare a drumurilor naționale, respectiv utilizarea fără rovinietă valabilă, sancționată conform art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, iar nu momentul când se realizează captura fotografică a autovehiculului.*

13. Referitor la teza a doua a dispozițiilor art. 9 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 a arătat că, din interpretarea logico-sistematică a acestui act normativ, rezultă clar că, prin apariția Legii nr. 144/2012 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 15/2002, intenția legiuitorului a fost aceea ca, în intervalul de două luni de la data constatării contravenției (care coincide cu data încheierii procesului-verbal), să nu se poată încheia alte procese-verbale, limitând astfel caracterul continuu al contravenției, la perioada de două luni. Opinează că nu ar putea fi interpretată teza în discuție în sensul că textul legal prevede un termen de prescripție a răspunderii contravenționale mai scurt decât termenul general de 6 luni. Unicul rol al acestui text normativ este acela de a delimita în timp caracterul continuu al contravenției și, în cazul în care acesta se repetă, să instituie o interdicție temporară de sancționare până la împlinirea termenului respectiv, în vederea eficientizării practice a actului de sancționare, altminteri acesta devenind împovăraător pentru contravenient.

V. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea

A. Cu privire la admisibilitatea sesizării

14. Instanța de trimitere a apreciat că sunt îndeplinite cerințele prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, reținând că de lămurirea modului de interpretare/aplicare a dispozițiilor legale în discuție depinde soluționarea pe fond a cauzei, problema de drept enunțată este nouă, prin consultarea jurisprudenței constatându-se că asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o altă hotărâre, problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor Înaltei Curți de Casație și Justiție, iar tribunalul este investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță.

B. Cu privire la chestiunile de drept ce formează obiectul sesizării

15. Cu privire la prima chestiune de drept, membrii completului de judecată nu au exprimat un punct de vedere.

16. În privința celei de a doua probleme, instanța de trimitere apreciază că termenul de două luni este un termen de prescripție a aplicării sancțiunii, care se calculează de la data săvârșirii faptei.

17. Din interpretarea coroborată a prevederilor art. 13 alin. (1) și (4) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 și ale art. 9 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 rezultă că, în cazul în care constatarea contravențiilor s-a făcut cu ajutorul mijloacelor tehnice amplasate pe rețeaua de drumuri naționale, procesul-verbal de constatare trebuie întocmit și comunicat în

termen de 2 luni de la constatarea contravenției, fiind stabilit, prin acest text de lege, un termen special de prescripție.

18. Intenția legiuitorului a fost aceea ca, în intervalul de două luni de zile de la data constatării contravenției, să nu se poată încheia alte procese-verbale, limitând, astfel, caracterul continuu al contravenției la perioada de două luni.

19. Data de la care trebuie calculat termenul de două luni nu poate fi decât data constatării faptei cu ajutorul mijloacelor tehnice omologate amplasate pe rețeaua de drumuri naționale, respectiv data filmării/fotografierii, ce coincide cu data la care s-a circulat fără rovinietă valabilă.

20. O soluție contrară ar însemna ca data de la care se calculează cele două luni să fie incertă și exclusiv la latitudinea agentului constator, acesta putând oricând, înăuntrul termenului de 6 luni prevăzut de art. 13 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, să constate contravenția prin interogarea bazei de date. Reglementarea termenului de două luni ar fi fără utilitate dacă acesta ar curge de la o dată pe care o poate stabili discreționar agentul constator.

21. Abordarea contrară, potrivit căreia data de la care se calculează termenul este cea la care agentul constator a descărcat imaginile înregistrate de camerele amplasate pe drumurile naționale, ar putea conduce la rămânerea fără efect a prevederilor tezei finale a alin. (8) al art. 9 din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, potrivit căreia în intervalul de două luni nu se pot încheia alte procese-verbale de constatare a contravenției pentru încălcarea prevederilor art. 8 alin. (1) din același act normativ.

22. Astfel, în situația în care pentru prima încălcare a dispozițiilor art. 8 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 nu se încheie un proces-verbal în termenul de două luni de la săvârșire, dar pentru a doua faptă se încheie proces-verbal și se comunică în termenul special, iar împotriva acestuia nu se formulează plângere sau, dacă se formulează, aceasta se respinge definitiv, dacă ulterior termenului special se întocmește și comunică procesul-verbal pentru prima faptă, care este atacat în justiție, în acest din urmă caz interdicția rămâne fără consecințe juridice, contrar voinței legiuitorului, întrucât procesul-verbal pentru prima faptă nu ar putea fi anulat.

VI. Jurisprudența instanțelor naționale și opiniile exprimate de acestea

23. În jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție nu au fost identificate decizii relevante pentru soluționarea problemelor de drept supuse dezlegării, această categorie de litigii nefiind de competența instanței supreme.

24. La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, cvasitotalitatea instanțelor de judecată au comunicat hotărâri și puncte de vedere referitoare la problemele de drept în discuție, din analiza cărora se desprinde concluzia existenței unei bogate jurisprudențe, atestând o practică deja divergentă privind prima problemă de drept.

25. Mai mult, așa cum rezultă din Adresa nr. 3.004 din 16 septembrie 2016 a Curții de Apel Alba Iulia, problemele în discuție au constituit obiect al dezbaterilor în cadrul mai multor întâlniri ale judecătorilor cu privire la practica neunitară (întâlnirea trimestrială a judecătorilor, în materia contenciosului administrativ și fiscal, organizată la Curtea de Apel Cluj, în data de 14 decembrie 2015, întâlnirea pe trimestrul II-2015 a Secției de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel Alba Iulia; întâlnirea președinților Secțiilor de contencios administrativ și fiscal din cadrul Curții de Apel Alba Iulia — Oradea, 31 mai 2016), unde s-au propus soluții și s-au tras concluzii cu privire la aceste aspecte.

26. Astfel, următoarele orientări și opinii se desprind din analiza jurisprudenței, respectiv a punctelor de vedere, transmise de instanțele de judecată:

A) **În ceea ce privește prima problemă de drept**, reflectată majoritar în jurisprudența instanțelor:

a) *Tribunalele Bacău, București* — Secția a II-a contencios administrativ și fiscal, *Buzău* — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal *Călărași, Covasna, Constanța, Galați* — Secția de contencios administrativ și fiscal, *Giurgiu* — Secția civilă, *Ialomița, Ilfov, Teleorman, Timiș* — Secția de contencios administrativ și fiscal, *Tulcea și Vrancea*: în condițiile în care s-a făcut dovada că persoana înscrisă în certificatul de înmatriculare nu mai deține dreptul de proprietate asupra bunului, nici vreun alt drept în baza căruia să poată folosi bunul, aceasta nu se încadrează în definiția legală a noțiunii de „utilizator” și, prin urmare, nu îi sunt aplicabile dispozițiile art. 7 din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002; cât timp toate obligațiile stipulate de lege în sarcina vânzătorului (fost proprietar) au fost îndeplinite de acesta, făcându-se dovada radierii autovehiculului din rolul său fiscal, nu i se poate reproșa lipsa de diligență a noului proprietar (cumpărător), care omite o perioadă îndelungată să transcrie transmiterea dreptului de proprietate asupra autovehiculului; au fost, deci, anulate procesele-verbale de constatare și sancționare a contravenției prevăzute de art. 8 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, prin care s-a stabilit răspunderea contravențională în sarcina persoanei înscrise în certificatul de înmatriculare, deși autovehiculul fusese, anterior, înstrăinat, fără a opera înmatricularea pe numele noului proprietar, reținându-se că răspunderea contravențională are caracter personal;

b) *Tribunalele Brașov* — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, *Brăila* — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și *Prahova* — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal: în sensul dispozițiilor art. 1 alin. (1) lit. b) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, răspunderea contravențională pentru contravenția prevăzută de dispozițiile art. 8 alin. (1) din același act normativ revine persoanelor fizice sau juridice înscrise în certificatul de înmatriculare care îndeplinesc, la momentul săvârșirii contravenției, condiția de a fi proprietare ale autovehiculului, cu excepția cazului în care, la momentul săvârșirii faptei, respectivul autovehicul era înstrăinat, în baza unor acte translativ de proprietate purtând dată certă prin prezentarea la o autoritate publică, însă acesta nu a fost înmatriculat pe numele noului proprietar;

c) *Tribunalele Arad, Bihor* — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal, *Botoșani, Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Iași, Vaslui și Vâlcea*: răspunderea contravențională revine persoanelor fizice sau juridice înscrise în certificatul de înmatriculare ca proprietare, chiar dacă la momentul săvârșirii faptei respectivul autovehicul era înstrăinat, în baza unor acte translativ de proprietate purtând dată certă, prin prezentarea la o autoritate publică, însă acesta nu a fost înmatriculat pe numele noului proprietar.

B) **Referitor la cea de-a doua problemă de drept**, cu privire la care s-a apreciat majoritar prin punctele de vedere exprimate de instanțe:

a) *Tribunalele Arad, Alba, Giurgiu și Sibiu* (opinia majoritară): termenul de 2 luni, stabilit la art. 9 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, nu este un termen special de prescripție, în sensul art. 13 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, în astfel de spețe termenul de prescripție fiind de 6 luni de la data la care autovehiculul a fost înregistrat de camerele video;

b) *Tribunalele Argeș, Bacău, Brașov, București, Brăila, Constanța, Ilfov, Dolj, Gorj, Olt, Mehedinți, Tulcea, Timiș și Vrancea*: termenul de două luni este un termen special de prescripție, în sensul art. 13 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, care se calculează de la data la care autovehiculul a fost surprins în trafic de camerele video amplasate pe rețeaua de drumuri naționale;

c) *Tribunalul Covasna*: termenul în discuție este de decădere și începe să curgă la data la care autovehiculul a fost surprins în trafic de camerele video amplasate pe rețeaua de drumuri naționale, acesta fiind momentul obiectiv la care are loc constatarea contravenției în sensul vizat de norma legală;

d) *Tribunalele Galați și Ialomița*: fiind o contravenție continuă, prin art. 9 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 s-a instituit un moment al epuizării contravenției, respectiv cel al comunicării procesului-verbal de contravenție, moment până la care nu se pot constata noi contravenții privind circulația fără rovinietă; se consideră că termenul în discuție face parte din latura obiectivă a contravenției și are ca efect prelungirea în timp a acțiunii sau inacțiunii contravenientului și a procesului de producere a rezultatului;

e) *Tribunalele Iași și Vaslui*: termenul se calculează de la data la care autovehiculul a fost surprins în trafic de camerele video, amplasate pe rețeaua de drumuri naționale;

f) *Tribunalele Bihor, Botoșani și Buzău*: nu este un termen special de prescripție pentru aplicarea sancțiunii contravenționale, derogatoriu de cel prevăzut de art. 13 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, ci este un termen de prescripție a executării sancțiunii aplicate, în cazul necomunicării procesului-verbal de contravenție, similar celui prevăzut de art. 14 din același act normativ;

g) *Tribunalul Prahova*: este un termen special de prescripție, în sensul dispozițiilor art. 13 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, și se calculează de la data la care autovehiculul a fost surprins în trafic de camerele video amplasate pe rețeaua de drumuri naționale (într-o orientare); este un termen de prescripție a executării sancțiunii, care curge de la data aplicării acestuia, respectiv de la data încheierii procesului-verbal, care corespunde momentului în care agentul constator, în urma vizualizării înregistrării, a constatat că pentru respectivul autovehicul lipsește rovinietă valabilă și a identificat utilizatorul vehiculului pe baza datelor furnizate de M.A.I. (într-o altă orientare).

VII. Jurisprudența Curții Constituționale

27. Curtea Constituțională s-a pronunțat cu privire la constituționalitatea dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 15/2002 prin mai multe decizii, următoarele fiind relevante pentru soluționarea problemei de drept a cărei dezlegare se solicită:

28. Prin Decizia nr. 623 din 12 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 23 iulie 2012, Curtea Constituțională a apreciat ca neîntemeiată critica potrivit căreia sancțiunea pentru nerespectarea obligației de a deține rovinietă pentru circulația pe rețeaua de drumuri naționale din România aplicată persoanelor fizice sau juridice înscrise în certificatul de înmatriculare al autovehiculului, iar nu conducătorului auto, ar conduce la crearea unei discriminări între cele două categorii de persoane. Curtea a reținut, pe de o parte, că certificatul de înmatriculare al autovehiculului este acel act în baza căruia autovehiculul poate circula legal pe drumurile publice, astfel încât se poate prezuma că autovehiculul se află în proprietatea persoanei sau, după caz, în folosința persoanei înscrise în acest certificat, iar, pe de altă parte, nicio normă legală nu interzice încredințarea spre folosință a autovehiculului unei alte persoane, cu singura condiție ca aceasta să posede permis de conducere valabil pentru categoria respectivă de autovehicul. În acest din urmă caz, persoana înscrisă în certificatul de înmatriculare își asumă întreaga responsabilitate, inclusiv riscul ca autovehiculul să fie folosit și pe rețeaua de drumuri naționale, unde deținerea unei roviniete este obligatorie, așa încât vina de a nu deține rovinietă îi aparține. Totodată, deținătorul sau, după caz, cel care folosește în mod legal autovehiculul are acțiunea în regres împotriva persoanei căreia i-a fost încredințat autovehiculul, dacă aceasta a depășit

termenii și condițiile în care i-a fost încredințat autovehiculul și a circulat pe rețeaua de drumuri naționale fără rovinietă.

29. Prin Decizia nr. 459 din 16 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 613 din 13 august 2015, Curtea Constituțională a statuat că „prezumția legală referitoare la sfera persoanelor care sunt considerate a fi utilizatori este o prezumție relativă, care poate fi răsturnată prin orice mijloc de probă, persoana sancționată contravențional având posibilitatea de a demonstra că, la data constatării săvârșirii contravenției, nu întrunea condițiile precizate în art. 1 alin. (1) lit. b) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 pentru a fi considerată utilizator al autovehiculului care a circulat în lipsa achitării tarifului de utilizare a rețelei de drumuri naționale și a fi sancționată în consecință.”

30. Prin aceeași decizie, Curtea Constituțională a reținut că „certificatul de înmatriculare al autovehiculului este acel act în baza căruia autovehiculul poate circula legal pe drumurile publice, astfel încât se poate prezuma că autovehiculul se află în proprietatea persoanei sau, după caz, în folosința persoanei înscrise în acest certificat” și că „deși în limbajul comun termenul de «utilizator» poate evoca acea persoană care conduce la un moment dat autovehiculul, legiuitorul a oferit o definiție legală, circumscrisă domeniului în care norma a fost edictată. Astfel, acesta a optat pentru stabilirea obligației de plată a tarifului de utilizare în sarcina celui înscris în certificatul de înmatriculare în considerarea faptului că, teoretic, același autovehicul poate fi folosit, temporar și succesiv, de mai multe persoane. Or, ar fi avut loc o relativizare a obligației plății acestui tarif în ipoteza în care legiuitorul ar fi conferit responsabilitatea plății persoanei care era conducător al autovehiculului la momentul depistării acestuia în trafic fără a fi fost achitat acest tarif. Scopul introducerii unui asemenea tarif l-a reprezentat îmbunătățirea calității rețelei de drumuri naționale, obiectiv preconizat a fi îndeplinit inclusiv prin contribuția fiecărui deținător legal de autovehicule (proprietar sau titular al unui contract de leasing). Soluția legislativă aleasă este optimă pentru realizarea finalității menționate și, în același timp, nu este de natură să contravină prevederilor art. 135 alin. (2) lit. b) din Constituție, constituind, în fapt, una dintre modalitățile prin care statul își duce la îndeplinire obligația stabilită în textul constituțional menționat”.

31. Prin Decizia nr. 217 din 9 mai 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 362 din 18 iunie 2013, referitor la art. 8 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, Curtea Constituțională a reținut că „dreptul de proprietate privată nu este un drept absolut, așa încât, potrivit art. 44 alin. (1) teza a doua din Constituție, conținutul și limitele acestuia sunt stabilite de lege, iar alin. (7) al aceluiași articol obligă proprietarul la «respectarea sarcinilor privind protecția mediului și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii sau obiceiului», îi revin. Așa fiind, nu se poate susține că prin instituirea unei sancțiuni contravenționale în sarcina persoanelor fizice ori juridice se aduce atingere dreptului de proprietate, chiar dacă în mod automat executarea contravenției înseamnă diminuarea patrimoniului. De asemenea, Curtea a constatat că dispozițiile legale criticate nu conțin niciun fel de prevederi de natură a afecta în vreun fel libertatea comerțului, consacrată de art. 135 alin. (2) lit. a) din Constituție”.

VIII. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și Curții de Justiție a Uniunii Europene

32. În jurisprudența instanțelor europene nu au fost identificate hotărâri relevante pentru soluționarea problemelor de drept a căror dezlegare se solicită.

IX. Răspunsul Ministerului Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

33. Prin Adresa nr. 750/C/2443/III-5/2016 din 18 iulie 2016, Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu s-a verificat și nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui recurs în interesul legii cu privire la problema de drept ce formează obiectul sesizării.

X. Raportul asupra chestiunii de drept

34. Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (7) din Codul de procedură civilă, se apreciază că, față de dispozițiile art. 519 din același cod, sunt întrunite condițiile pentru declanșarea mecanismului privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

35. Cu privire la fondul chestiunilor de drept supuse analizei, prin raport se propune soluția potrivit căreia, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 8 alin. (1) raportate la art. 1 alin. (1) lit. b) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, în cazul transmiterii dreptului de proprietate asupra vehiculului, răspunderea contravențională pentru fapta de a circula fără rovinietă valabilă revine persoanelor fizice sau juridice înscrise în certificatul de înmatriculare, până în momentul transcrierii transiterii dreptului de proprietate în Registrul național de evidență a permiselor de conducere și a vehiculelor înmatriculate.

36. De asemenea, prin raport se apreciază că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 9 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, termenul de „cel mult două luni” nu reprezintă un termen special de prescripție, în sensul art. 13 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, iar prin „data constatării contravenției” se înțelege data întocmirii procesului-verbal de contravenție.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

37. Examinând sesizarea, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunile de drept a căror dezlegare se solicită, constată următoarele:

A) Asupra admisibilității

38. Din cuprinsul prevederilor art. 519 din Codul de procedură civilă rezultă următoarele condiții de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție:

— existența unei chestiuni de drept; problema pusă în discuție trebuie să fie una veritabilă, susceptibilă să dea naștere unor interpretări diferite;

— chestiunea de drept să fie ridicată în cursul judecății în fața unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță;

— chestiunea de drept să fie esențială, în sensul că de lămurirea ei să depinsă soluționarea pe fond a cauzei; noțiunea de „soluționare pe fond” trebuie înțeleasă în sens larg, incluzând nu numai problemele de drept material, ci și pe cele de drept procesual, cu condiția ca de rezolvarea acestora să depindă soluționarea pe fond a cauzei (în aceste sens s-au pronunțat atât Înalta Curte de Casație și Justiție, spre exemplu, prin Decizia nr. 1/2013 privind dezlegarea unor chestiuni de drept pronunțată în Dosarul nr. 1/1/2013/HP, cât și doctrina);

— chestiunea de drept să fie nouă, respectiv să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, iar Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat deja asupra problemei de drept printr-o hotărâre obligatorie pentru toate instanțele (întră în această categorie hotărârile pronunțate într-un recurs în interesul legii și hotărârile preliminare).

39. Primele trei condiții sunt îndeplinite de ambele întrebări deoarece, așa cum rezultă din opiniile și din hotărârile judecătorești comunicate Înaltei Curți de către instanțe, chestiunile de drept sunt veritabile, au dat naștere la opinii diferite și, în parte, la practică juridică neunitară; de asemenea sunt ridicate în cursul judecății în fața unui complet al tribunalului

investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, iar de lămurirea lor depinde soluționarea pe fond a cauzei.

40. În schimb, condiția noutății este îndeplinită doar de cea de-a doua întrebare deoarece termenul de două luni la care se referă a fost introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2015 pentru modificarea și completarea unor acte normative, care a modificat, printre altele, art. 9 din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002. Opiniile exprimate de instanțe cu privire la natura juridică a acestui termen nu au fost decât în puține cazuri încorporate în hotărâri judecătorești, astfel încât scopul legiferării instituției procesuale a hotărârii prealabile, anume acela de a preîntâmpina apariția unei practici neunitare (control *a priori*), poate fi atins.

41. Nu același este cazul primei întrebări, care se referă la interpretarea art. 1 alin. (1) lit. b) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, în forma în vigoare din anul 2010, care a dat, deja, naștere unei practici neunitare, ce nu poate fi înlăturată decât prin mecanismul recursului în interesul legii (control *a posteriori*). În acest caz, scopul preîntâmpinării practicii neunitare nu mai poate fi atins, chestiunea de drept care a suscit-o nemaifiind, prin urmare, una nouă.

42. Drept urmare se apreciază că sesizarea este admisibilă numai în parte, cu privire la cea de-a doua întrebare formulată prin sesizare.

B) *Cu privire la fondul chestiunii de drept supuse dezlegării*

43. Instanța de trimitere urmărește să afle interpretarea corectă a dispozițiilor art. 9 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 raportate la dispozițiile art. 13 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, respectiv dacă termenul de „*cel mult două luni*” la care se referă primul text de lege reprezintă termen de prescripție special pentru aplicarea sancțiunii amenzii contravenționale. În caz afirmativ, instanța solicită interpretarea expresiei „*data constatării contravenției*” din cuprinsul art. 9 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, respectiv dacă trebuie înțeleasă ca fiind data la care vehiculul a fost înregistrat de camerele video (data faptei) sau data întocmirii procesului-verbal de contravenție.

44. Potrivit opiniei unor instanțe, termenul de „*cel mult două luni*” este unul de prescripție și începe să curgă de la data constatării faptei, respectiv de la data la care vehiculul a fost înregistrat de camerele video amplasate pe rețeaua de drumuri naționale.

45. Potrivit altor instanțe, termenul de „*cel mult două luni*” nu reprezintă termen de prescripție, ci un interval în care este interzisă întocmirea de procese-verbale de contravenție pentru același vehicul pentru fapta de a circula fără rovinietă valabilă.

46. În sfârșit, indiferent de natura termenului, unele instanțe îl calculează de la data înregistrării cu mijloace tehnice specifice a vehiculelor aflate în trafic, iar altele de la o dată ulterioară când, după verificări în Registrul național de evidență a permiselor de conducere și a vehiculelor înmatriculate, agentul constată lipsa rovinietei valabile și întocmește procesul-verbal de contravenție.

47. Așa fiind, luând în considerare chestiunea de drept sub toate aspectele strâns legate de întrebarea formulată, instanța supremă este chemată să stabilească înțelesul expresiei „*data constatării contravenției*” din cuprinsul art. 9 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, indiferent de natura termenului „*de cel mult două luni*”, deoarece de la această dată începe să curgă termenul în discuție.

48. Pentru motivele ce se vor arăta în continuare, Înalta Curte de Casație și Justiție constată că termenul de „*cel mult două luni*”, prevăzut de dispozițiile art. 9 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, nu reprezintă termen special de prescripție a aplicării sancțiunii amenzii contravenționale, în sensul art. 13 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, și

că prin „*data constatării contravenției*” se înțelege data întocmirii procesului-verbal de contravenție.

49. Astfel, potrivit art. 8 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, fapta de a circula fără rovinietă valabilă constituie „*contravenție continuă*”, iar, potrivit art. 9 alin. (1) din același act normativ, constatarea contravenției se face cu mijloace tehnice.

50. Combinând informațiile obținute cu ajutorul mijloacelor tehnice cu datele privind utilizatorul vehiculului, furnizate de Ministerul Afacerilor Interne — Direcția Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor și constatând lipsa rovinietei, agentul constator întocmește procesul-verbal de contravenție.

51. Potrivit art. 9 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, pentru lipsa rovinietei valabile, procesul-verbal se comunică contravenientului în termen de cel mult două luni de la data constatării contravenției, interval pentru care nu se pot încheia alte procese-verbale de constatare a contravenției pentru lipsa rovinietei valabile pentru același vehicul.

52. Rațiunea instituirii de către legiuitor a termenului de „*cel mult două luni*” trebuie înțeleasă în contextul în care contravenția, fiind una continuă, are un element material care se prelungește în timp.

53. Destinatarul dispoziției legale este agentul constator care, în acest interval, are două obligații.

54. Prima este o „*obligație de a face*” și constă în comunicarea procesului-verbal de contravenție către contravenient; comunicarea va putea fi făcută în oricare zi a termenului de două luni; cum procesul-verbal încorporează deja sancțiunea, conform art. 9 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, problema prescripției aplicării sancțiunii amenzii contravenționale nu se pune.

55. Cea de-a doua obligație este o „*obligație de a nu face*”, respectiv de a nu întocmi noi procese-verbale de contravenție pentru același vehicul, chiar dacă informațiile obținute cu ajutorul mijloacelor tehnice certifică împrejurarea că, în intervalul de două luni, același vehicul a mai fost surprins circulând fără rovinietă valabilă; altfel spus, fapta va fi considerată ca făcând parte din elementul material al contravenției pentru care a fost deja întocmit procesul-verbal.

56. În ce privește interpretarea sintagmei „*data constatării contravenției*” trebuie pornit de la dispozițiile art. 15 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, care reprezintă legea generală în materie de regim juridic al contravențiilor și care se va aplica în toate ipotezele în care nu există normă specială derogatorie; potrivit acestor dispoziții legale, „*Contravenția se constată printr-un proces-verbal încheiat de persoanele anume prevăzute în actul normativ care stabilește și sancționează contravenția, denumite în mod generic agenți constatori*”.

57. Așadar, constatarea contravenției se face prin proces-verbal și, deci, nu poate fi anterioară acestuia; anterioară este constatarea faptei, care se face, în speță, prin mijloace tehnice.

58. Cele două expresii — „*constatarea contravenției*” și „*constatarea faptei*” — nu se confundă, fiind folosite distinct chiar de către legiuitor [spre exemplu, art. 13 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 se referă expres la constatarea faptei].

59. Sintetizând, dispozițiile art. 9 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 instituie în sarcina agentului constator:

— o obligație pozitivă — comunicarea procesului-verbal de constatare a contravenției în oricare zi a intervalului de două luni, calculat de la data întocmirii procesului-verbal (considerată data constatării contravenției);

— o obligație negativă — abținerea de a întocmi noi procese-verbale de contravenție pentru același vehicul, pentru săvârșirea contravenției prevăzute de art. 8 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002, pentru întreg intervalul de două luni, calculat de la data întocmirii procesului-verbal.

60. Pentru considerentele arătate, în temeiul dispozițiilor art. 521, cu referire la art. 519 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite, în parte, sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, formulată de Tribunalul Caraș-Severin — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, prin Încheierea din 17 mai 2016, dată în Dosarul nr. 2.650/208/2015 și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 9 alin. (8) din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 424/2002, cu modificările și completările ulterioare:

— termenul de „*cel mult două luni*” nu reprezintă termen special de prescripție, în sensul art. 13 alin. (4) din Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare;

— prin „*data constatării contravenției*” se înțelege data întocmirii procesului-verbal de contravenție.

Respinge, în rest, sesizarea, ca inadmisibilă.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședința publică din data de 21 noiembrie 2016.

PREȘEDINTELE SECȚIEI DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV

ȘI FISCAL

IONEL BARBĂ

Magistrat-asistent,
Aurel Segărceanu

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

